

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

О. Ф. Новікова, д. е. н., професор, Л. М. Кузьменко, д. е. н., професор,

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: експертних опитувань – для з'ясування поглядів населення України щодо загроз економічній безпеці через безвідповідальну поведінку органів державного управління; методи середньої та середньозваженої оцінки – при обробці результатів соціологічного опитування; наукового узагальнення – при визначенні напрямів модернізації системи державного управління в контексті реалізації національної безпеки.

Результати. За результатами експертного опитування оцінено надзвичайно високий негативний вплив нерозвиненості соціальної відповідальності на формування загроз національній безпеці. Встановлено, що низький рівень та якість життя, високий рівень бідності, несформованість середнього класу, знецінення праці працівника, відсутність зорієнтованості на престижність праці та відсутність умов розвитку трудових компетенцій найбільше загрожують національній безпеці України.

Через оцінку негативних наслідків дії безвідповідальності визначено особливості удосконалення державного управління у системі національної безпеки на засадах соціальної відповідальності. Запропоновано напрями модернізації системи державного управління в контексті реалізації національної безпеки із застосуванням важелів соціальної відповідальності.

Новизна. За результатами експертного опитування з'ясовано рівень загроз національній безпеці України за рахунок нерозвиненості відносин соціальної відповідальності.

Практична значущість. Результати опитування можуть бути використані при удосконаленні правових та організаційних засад побудови стратегії якісної модернізації системи державного управління з врахуванням міжнародного досвіду та національних особливостей.

Ключові слова: соціальна відповідність, державне управління, національна безпека, протиправна поведінка, цінність праці, громадянське суспільство, соціальна несправедливість, недовіра до влади.

Література

1. Ермоленко А. Н. Этика ответственности и социальное бытие человека (современная немецкая практическая философия) / А. Н. Ермоленко. – К. : Наук. думка, 1994. – 200 с.
Ermolenko A. N. *Etika otvetstvennosti i sotsialnoe bytie cheloveka (sovremennaya nemetskaya prakticheskaya filosofiya)* [Responsibility ethics and social human being (modern German practice philosophy)] / A. N. Ermolenko. – K. : Nauk. dumka, 1994. – 200 p.
2. Булеев И. П. Социальная ответственность бизнеса: теория и практика: [Моногр.] / И. П. Булеев, Н. Ю. Брюховецкая, Е. В. Черных. – Донецк : ИЭП НАН Украины, ДонУЕП, 2008. – 137 с.
Buleev I. P. *Sotsialnaya otvetstvennost biznesa: teoriya i praktika* [Social business responsibility: theory and practice]: [Monogr.] / I. P. Buleev, N. Yu. Bryukhovetskaya, E. V. Chernykh. – Donetsk : IEP NAN Ukrainy, DonUEP, 2008. – 137 p.
3. Галушка З. І. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: національні особливості [Електронний ресурс] / З. І. Галушка. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/7_Social.pdf
Halushka Z. I. *Sotsialna vidpovidalnist biznesu v Ukraini: natsionalni osoblyvosti* [Social business responsibility in Ukraine: national peculiarities] [Elektronnyy resurs] / Z. I. Halushka. – Rezym dostupu: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/7_Social.pdf
4. Грішнова О. А. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння сутності, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні / О. А. Грішнова // Соціалізація відносин у сфері праці в контексті стійкого розвитку: [Моногр.] / А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. – К. : КНЕУ, 2010. – С. 189–210.
Hrishnova O. A. *Sotsialna vipovidalnist biznesu: rozuminnia sutnosti, suchasnyy stan, problemy i perspektyvy rozvytku v Ukraini* [Social business responsibility: essence understanding, modern condition, problems and development perspectives in Ukraine] / O. A. Hrishnova // *Sotsializatsiia vidnosyn u sferi pratsi v konteksti stiykoho rozvytku* [Relations socialization in labour sphere in stable development context]: [Monogr.] / A. M. Kolot, O. A. Hrishnova, O. O. Herasymenko ta in.; za nauk. red. d-ra ekon. nauk, prof. A. M. Kolota. – K. : KNEU, 2010. – P. 189–210.
5. Дейч М. Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: [Монограф.] / М. Є. Дейч; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2014. – 352 с.
Deych M. E. *Stanovlennia ta rozvytok bahatorivnevoi systemy sotsialnoyi vidpovidalnosti: upravlinskiy aspekt* [Becoming and development of many-level system of social responsibility: management aspect] [Monohraf.] / M. E. Deych; NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti. – Donetsk, 2014. – 352 p.
6. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О. Ф. Новікова, М. Є. Дейч, О. В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 296 с.
Diahnnistyka stanu ta perspektyv rozvytku sotsialnoyi vidpovidalnosti v Ukraini (ekspertni otsinky) [Condition diagnostic and development perspectives of social responsibility in Ukraine (expert evaluations)]: monohrafiya / O. F. Nvbkova, M. E. Deych, O. V. Pankova ta in.; NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti. – Donetsk, 2013. – 296 p.
7. Задорожний Г. В. Свобода-відповідальність як джерело особистісної динаміки господарського розвитку (висновки-орієнтири для подальших досліджень) / Г. В. Задорожний // Духовно-культурні чинники соціоекономічної динаміки: монографія молодих вчених; під наук. ред. Г. В. Задорожного, У. Девидова. – Харків, 2013. – С. 254–262.
Zadorozhniy H. V. *Svoboda-vidpovidalnist yak dzherelo osobystisnoyi dynamiky hospodarskoho rozvytku (vysnovky-oriyentyry dlia podalshykh doslidzhen)* [Freedom-responsibility as spring of personnel dynamics economy development (sums-orient for becoming investigation)] / H. V. Zadorozhniy // *Dukhovno-kulturni chynnyky sotsioekonomichnoyi dynamiky* [Spiritual-culture factors of social-economy dynamics]: monohrafiya molodykh vchenykh; pid nauk. red. H. V. Zadorozhnoho, U. Devydova. – Kharkiv, 2013. – P. 254–262.
8. Звонар В. П. Економічна феноменологія соціальної відповідальності у контексті модернізації суспільства / В. П. Звонар // Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки: кол. моногр. / за ред. Е. М. Ліанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – С. 69–109.
Zvonar V. P. *Ekonomichna fenomenolohiya sotsialnoyi vidpovidalnosti u konteksti modernizatsiyi suspilstva* [Economy phenomenology of social responsibility in context of society modernization] / V. P. Zvonar // *Liudskyy rozvytok v Ukraini: sotsialni ta demohrafichni chynnyky modernizatsiyi natsionalnoyi ekonomiky* [Human development in Ukraine: social and demography factors of national economy modernization]: kol. monohr. / za red. E. M. Lianovoyi. – K.: In-t demohrafiyi ta sotsialnykh doslidzhen im. M. V. Ptukhy NAN Ukrainy, 2012. – P. 69–109.
9. Колот А. Соціальна відповідальність людини як чинник стійкої соціальної динаміки: теоретичні засади / А. Колот // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 3. – С. 3–9.
Kolot A. *Sotsialna vidpovidalnist liudyny yak chynnyk stiykoyi sotsialnoyi dynamiky: teoretichni zasady* [Man's social responsibility as factors of stable social dynamics: theoretic foundations] / A. Kolot // *Ukrayina: aspekty pratsi*. – 2011. – № 3. – P. 3–9.
10. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: моногр. у 2-х т. / за ред. Г. Г. Півняка; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.1. – 629 с.

Sotsialna vidpovidalnist vlady, biznesu, hromadian [Social responsibility power, business, citizens]: monogr. u 2-kh t. / za red. H. H. Pivniaka; M-vo osvity i nauky Ukrainy; Nats. Hirn. Un-t. – D. : NHU, 2014. – Т.1. – 629 p.

11. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: моногр. у 2-х т. / за ред. Г. Г. Півняка; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.2. – 408 с.

Sotsialna vidpovidalnist vlady, biznesu, hromadian [Social responsibility of power, business, citizens]: monogr. u 2-kh t. / za red. H. H. Pivniaka; M-vo osvity i nauky Ukrainy; Nats. Hirn. Un-t. – D. : NHU, 2014. – Т.2. – 629 p.

12. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А. М. Колота. – К. : КНЕУ, 2012. – 501 с.

Sotsialna vidpovidalnist: teoriya i praktyka rozvytku [Social responsibility: development theory and practice]: monohr. / za red. A. M. Kolota. – K. : KNEU, 2012. – 501 p.

13. Шаповал В. М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою: моногр. / В. М. Шаповал. – Дніпропетровськ : ДВНЗ «НГУ», 2011. – 357 с.

Shapoval V. M. *Sotsialna vidpovidalnist biznesu v strukturі upravlinnia ekonomikoіu* [Social business responsibility in structure economy management]: monohr. / V. M. Shapoval. – Dnipropetrovsk : DVNZ «NHU», 2011. – 357 p.

14. Швець В. Я. Концептуальні засади підвищення соціальної відповідальності органів місцевої влади / В. Я. Швець, О. Ю. Боровська // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: монограф. у 2-х т. – Т.2. – С. 329–340.

Shvets V. Ya. *Kontseptualni zasady pidvyshchennia sotsialnoyi vidpovidalnosti orhaniv mistsevoyi vlady* [Conceptual foundations of rise social responsibility of local power organs] / V. Ya. Shvets, O. Yu. Borovska // *Sotsialna vidpovidalnist vlady, biznesu, hromadian* [Social responsibility of power, business, citizens]: monohraf. u 2-kh t. – Т.2. – P. 329–340.

15. Швець В. Я. Корпоративна соціальна відповідальність як сучасна бізнес стратегія / В. Я. Швець, М. І. Іванова // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: моногр.: у 2-х т. / за ред. Г. Г. Півняка; М-ство освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.1. – С. 54–64.

Shvets V. Ya. *Korporativna sotsialna vidpovidalnist yak suchasna biznes stratehiya* [Corporative social responsibility as modern business strategy] / V. Ya. Shvets, M. I. Ivanova // *Sotsialna vidpovidalnist vlady, biznesu, hromadian* [Social responsibility of power, business, citizens]: monohr.: u 2-kh t. / za red. H. H. Pivniaka; M-stvo osvity i nauky Ukrainy; Nats. hirn. un-t. – D. : NHU, 2014. – Т.1. – P. 54–64.